

Nº 24.

Virmdeenā 13. Juni

1866.

Gekschsemmes finnas.

No Nihgas. Kad nu to walstu eenaida deht daschadas fajukfchanas gaddahs wiffā Eiropā, tad jau finnams, ka wiffai Eiropai tas fajuhtams. Tā taggad, kad telegrafu finnas starp Čhstreiku walsti un Italiu nostahjuschahs, no Italias pee mums finnas tik warr nablt zaur Dohnawas walstehm un Turku-semmt. Tāpat arri pa Wahzsemmit taggad telegrafi dauds walstes apturreti un dsefuzelli fapohstiti, ka reisneeki wairs newarr us preefchu tift. Tad nu gan reisneekeem, kam zaur schahm eenaida semmehm zauri jareiso, labbak buhs zesschs jausnemim pa juhru.

Jau no ta laika, ka Englandes ohstā Liverpuhlē un Ollandes ohstā Rotterdama kohlera fehrga parahdijahs, muhsu ohstā Dinaminde irr eetaifita wefzelbas polizeja, kas lai wiffus no tahm ohstahm nahkdamus fuggus apturr un pahrmelle, woi tohs warr ohstā eelaist woi ne un wiffu ar teem darra, kas schinni leetā pehz ihpascheem likkumeem jadarra. Taggad, kad Wahzsemme Stettines un Swinemindes ohstās arri ta fehrga plohsahs, tad arri scho ohstu luggi pee mums atnahkdam i pascheem ismetleschanas likkumeem padvhti.

No Viltene meesta, Kursemme. Schinni masā pilsfehlinā jeb meestā notiffuse leela nelaime. Tai nakti no 16tas us 17tu Mai kahdā no schihdeem peedshwotā mahjā fazehlujehs leela brehlschana un waimanashana, un kad laudis fasfrehjuschiraudstħt, kas tur noteekoħt, tad eeraufsijschi leelas bresfmas. Čħetru zilweki, appreżżehts pahris, weena apprezzeta schihdeete, kam 5 behrni un 5 gaddus

wezs puifa, zitti gultā, zitti us grīhdas gullejuschi affinis, ar ewainotahm galwahlm, kruhtihm, kafeem un azzihm, wiffi ar zirri draggati. Slepħawa irr schihds, kas jau agrakħos gaddob prahħa fajuzzis, kahdā mujschā Kursemme labbibas gubbas bij aisdvfinajis un nodedfinajis un tadeħl Felgawas apgħad-daschanas-nammā nodoħts us aħrileħschā, kur to pehzak ka wesslu aktal allaiduschi. Tas nu tēpä Piltene bij eetaifjis mašu boħdi, bet kad winna prahha wahjiba aktal parahdijahs, tad andele bij ja-leef pee massas. Schorej wijsch sawā trakkumā leezina, ka „Deews winnam effoħt paueħlejjes zilweku affinis islect.“ Dokteris gan drihs tilka atsaults nelaimigem palihdscht, bet newarr wis galwoħt, woi tee wiffi paliks pee dsiħwibas; un kas weħl warreħs wessels palikt, tam arri pa-ees seels laiks, samehr tas sawus darbus aktal warreħs eesahkt. Par to nelaimigu laulatu pahri newarroħt zerreħt, ka tee fahdureis pawissam atspirkx-schoħħ, jo galwas teem pahrdauds ewainotas un wiħram weena ażs pawissam issista. Teem arri truhħstoħt wis, kas flim-mibā wajjadsgħis pee apkoħpschanas, ja zitti zilweki no scheħlastibas teem to nepeemett. — Slepħawa tuħlin effoħt aibħedhs, bet netħak mesħa panahlks, kur tas sawus swahrku tihrijiis no affinim. Effoħt taggad zejtumā un tas sawā fajukkuschā prahħa weħl leelotees par sawu negantu darbu.

No Pehterburgas. Andeles finnas stabsta, ka schahs pawaffara fil-kunswija Norveges juhr-mallā baggati isdewihehs. Effoħt kahdha 650,000 waħtes (leelas muzzas) fil-kunswi. Turpat us weetas par muzzu jeb waħti prischu fil-kunswi makfahts 3 rubli fuđr. Par muzzu fahlitu fil-kunswi eesah-

kumā mafahs 5½ rubli, pehzak, tadeht ka dauds wedda prohjam us ahrsemmi, jau mafaha 6 rubt.

No Wehterburgas. 2trā Juni no Drenburgas tahdas sianas nahluschas is Turkestanas, ka general-majors Romanowski 15ta Mai to stipru Bucharas krepostu Nan panehmis bes weena flinteschahveena. Genaidneeki behgdami weenu lelgabhalu, karra-mantas un dauds zittas leetas turpat pamettusch.

No Jaroslawas gubernijas, Kreevu semmē ralsta, ka tur pee dauds pagastu teesahm un semmehm teesataji tahdu nelabbu eeraddumu d'sinnufchi, ka laudihm, kam strahpi nospreeduschi, to nelikuschi wis mafahs ar naudu, bet ar brandwihnu. Tikk gubernijas waldischanas to sinnah dabbuja, tuhlin bahrgi aisleedsa.

No Kaukasus ralsta, ka to aigahjuschi Tscherkessu weeta tur arween peenahloht eedsihwotaji klahn no zittahm mallahm. Taggad pat nesenn atkal Kaukasus rihta puse dauds kasali un no Turku walstes isgahjuschi Greeki un Kaukassechi nomettuschees us d'sihiwi. Jaunas stanzias effoht zeltas kahdas 15 un jauni eedsihwotaji peenahkuschi 4500.

Ahrsemmes finnas.

No Wahzsemmes. Dascheem lassitajeem gan wehl buhs labba peeminnā, ka preelsch pahri gaddeem wissa Wahzsemme bij no sawada preeka ka spahndus pazeblushehs un pa wissahm mallahm dahwanas likka kohpā, lai Schleswig-Olsteine tiktu atswabbinata no Dahnu smagga juhga. Jo wiss ko ween tas laika awises stahstija pahr to lautinu lablahschana, bij behdigas finnas ween, un tahdas finnas, kas karra firdi pildija ar dusmibu prett zeetfirdigeem Dahneem. Tadeht tad Pruhschu lehnisch ar Ehstreiku keiseru fabeedrojabs un abbeju karra-pulki gahja Schleswig-Olsteinā eelschā un lainigi uswarredami, Dahaus no turrenes isdfinna un Schleswig-Olsteini no winau juhga atswabbinaja. Zil mehs atminnam, tad winau norunna toreis bij schahda, ka to Dahneem atnemtu Schleswig-Olsteini buhs atdoht winnas d'simtam princim un kā toreis israhdiyahs, Augustenburgas erzogam Friedrikim, ko jau wissi Schleswig-Olsteineeschi ar leelu preeku few par waldineeku bij iswehlejuschi un to par tahdu sawā widdū jau usnehmuschi. Dahnu lehnisch arteem diweem uswarretajeem meeru verredams, paralstija tahdu kontraktu, ka winsch tahs uswarretas semmes Schleswig-Olsteini un Lauenburgu atdoht Pruhschu lehninam un Ehstreiku keiseram, kas lai ar tahm darroht, ka paschi finnadami. Nu katis warreja dohmaht un zerreht, ka wiss tilshoht ahtri isdarrihys un Schleswig-Olsteineeschi dabbuschoht sawu mihtotu Augustenburgi faw par waldineeku un warreschoht pehz dauds behdigeem un gruhteem gaddeem weenreis atspirgtees sawā paschā waltā, — bet kas to deva! Pruhschu lehnisch ar sawu pahrgudru ministeri Bismarck eesahla jau wahr-

dus un padohmus grohsicht schā un tā; fazzijs, ka waijagoht wehl gruntigi ismelleht, kam ta tuwaka teesa effoht tahm semmehm buht par waldineeku, jo nu us to peedahwajahs Oldenburgas erzogs arri un Pruhschu lehnisch pats. Wahz walstu heedribas runnas-lungi fabla ar to ismekleschanu darbotees, bet Pruhschu lehnisch weenreis nodohmajis tahs semmes preelsch fewis paturreht, nemaf nebehdaja pahr runnas-lungu darrischana hoi spreediumeem. Un tad Ehstreiku keisers gribbeja, lai to semju laudis paschi facet kohpā un nospreesch, ko tee par sawu waldineeku gribb peenemt, tad Pruhschu lehnisch arri tē bij pretti un wissadus kaweklus likka zetta, ka lai tā nenoteek. Lauenburgu winsch jau tā pee fewis dabbuja, ka Ehstreiku keiseram winna d'asslibu pee tahs aismafaja ar naudu, — bet Schleswig-Olsteinas deht schā tā strihdejuschees, pehdigi Gasteinas pilssehtā abbi waldineeku satikkahs kohpā un norunnaja, libds tam laikam, kamehr ihstu padohmu useefchoht, ko ar Schleswig-Olsteini darrhīt, abbi kohpā pahr tahm waldisht un prohti tā: ka pahr Olsteini lai walda Ehstreiki un pahr Schleswigu Pruhschu. Labbi, Ehstreiku keisers ir tā meerā un nu katis apmettahs sawā teesā. Bet pa tam jau Pruhschu weenadi ween us pehdahm pakkat luhsjōja Augustenburgas erzogam un latram Schleswig-Olsteineelim tifka peerehkinahs par leelu grehku, ja kas lahdā wihsé Augustenburgim nahkama waldineeka gohdu parahdija. Tapat arr' Oldenburgas erzogs nekahdu teesu newarreja panahkt. Lai nu gan taggad Pruhschu un Ehstreiki latris sawā gabbalā waldisja, to mehr Pruhschu arween bij ko brehlt un wainoht pahr Ehstreiku waldischanu Olsteinā un labprahb tee wissur eemaishahs pulka, — ko tak Ehstreikeeschi newarreja par labbu nemt. Bet weenreis tak tai besgalla strihdei waijadseja pee galla nahkt. Ehstreiki tadeht nu lohti kahroja, lai heedribas runnas-lungu faceschana pahr to nospreesch, bet Pruhschu pahr to nebuht negribbeja sinnah un skaidri pagrehreja, ka Ehstreiki atkahptohs ir no Olsteines un ka bes nekahdas prettirunnaschanas Pruhschu warrai tahs semmes atstahlu. Sinnams, ka Ehstreiku keisers tā kā dumjisch puila negribbeja wis atkahptees un tā nu wahrs pehz wahrdha fataisija to eenaidu tik leelu, ka no abbahm pusfahm bij jarihkojahs us karru. Ko nu Dahni to wissi redsedami un dsirdedami, dohma un runna, to gan lehti warr saprast. Tee, warr buht, zerre, isdewigā brihdī schahs semmes atkal sem sawas waldischanas dabbuht, ja tik ween kahds warrenais teem par palibgu mettahs. Zil tahlu nu taggad tifkuschi, to parahda taggadejas finnas. Preelschejā M. weesa Nri. jau tifka stahstichts, ka karra eesahlschana bubschoht pehz ta spreediuma, ko tas deenā (2trā Juni) heedribas runnas-lungi isdohs. Runnas-lungi spreeduhschi, Ehstreikeeschi padohms, us karru brunotees, effoht japeenemm un tadeht tahs trihs masahs walstes: Sal-

schi, Annowera un Effu walste, fur Bruchscheem zauri ja-eet un kam Bruchschi brihwu zeltu prassija, arri spreeda Bruchscheem pretti. Us to spreedumu Bruchschi ministeris atteizahs no Wahz walstu beedribas un peeteiza prettinekeem farru. Pebz taggadejahn sinnahm Bruchschi Salschöss, Annoweré un Effu walstes jau eegahjuschi, to walstu waldineeki paschi aismulkuschi zittur, — bet wehl nekur naw kaufchanahs notikuse. Nahdahs, itt la Bruchschi tahs walstes un pilsfehtas tadeht apsehduschi, lai schee waldineeki kriht us winnu pussi un warr buht — wehl paleef bes kaufchanahs. Bet gan jau nabmas finnas stahstib, las taggad noteek. Tas wehl ja-fakka, la farra-pulli eedami telegrafu pahrrauj un dsel-su-zellus isjauj, zaur fo finnas tik lehti wairus ne-warr suhtiht us wissahm pusehm.

Wehl no Wahzsemmes. Jaunakahs finnas stahsta dauds pahr farra-wihru staigaschanu un rohbeschu pahreeschanahm, bet kaufchanahs wehl nekur naw bijuse. Bruchschi waldischana taggad islaiduse tahdu finnu, la wiltiba effoht notikuse Frankfurte, fur us beedribas runnas-deenu sagahjuschi wissi Wahzsemmes walstu weetneeki, to issazzih, kurri pefkriht Bruchschi padohmam un kurri Chstreikeem. Tur nu kahds wilstneeks wilitgi issazzis preefch zitteem trim arri to padohmu, la tee paleekoht us Chstreiku pussi, — kaut gan tee gribbejuschi palist pee Bruchscheem. Us tahdu wihsi tad nu Chstreikeem effoht leelaka pusse un tadeht arri karam ja-zeltotees kahjas, fur tak buhtu meers bijis, ja wiss buhtu notizzis pebz taifnibus. — Taggad tee weens ohtram (prohti Bruchschi un Chstreiki) peerahda wainas, la kad Bruchscha suhdsibas lassa, ja-tizz un ja-tizz, la tas ohtris wainigs un la zaur ta pahrlahpschanahm jau newarreja zittadi, la kaeschis iszeltees. Tapat arri Chstreikis mehds Bruchschi peerahdiht til smaliki un skaidri, la tew ja-tizz un ja-dohd Chstreikim taifniba. Ta jau sinnams, la eenaidam irr lohti gaifchas azzis un diktis dsirdigas aufis, las tad wissu to reds un dsird, to zittä laika nebuht neleek wehra. — Bruchschi fakka, la winni nemas negribbejuschi Salschus, Annowerus un Effus aistilt, kad til tee buhtu apnachmusches tai kilda ne-eemaisitees; bet tee effoht notaifjusches us Chstreiku pussi un tadeht nu schee tak newarroht zetta un ais mugguras few atstaht eenaidneekus. Tapatz pebz tad Bruchschi papreelsch schahs trihs masas walstes apsehduschi, un to walstu waldineeki paschi lihds ar sawu masu farra-spehku jau epreefch isgahjuschi ahrä. Ja Bruchschi fur wehl kahdu farra-spehku atradduschi preefch, to sawangojuschi un farra-mantas nonehmuschi preefch fewim.

No Kehnigsbergas. Kahdai seewai Kehnigsbergä wihrs, las saldats bija, tikkia aissaults deeneesta un ta nabbadsite ar 5 behrneem weena patte palikka mahja. Pee schahs relaines wehl us pehdahm ohtra raddahs flakt kahda, la kohrtela faim-

neeks tohs issweeda no mahjas ahrä, tapebz, la 10 dahlderus kohrtela naudas parrada. Sawä nebaltä deenä seewa dohdahs schehlastibu melleht pee generala Bonina, las komandeeris pahr to pulku, fur-xä winnas wihrs deeneesta. Generalis ar polizejas palihgu isllaufinadams, atradda seewas suhdsibu pateesigu un ar sawu fullaini tam zeetsirdigam faimneekam tohs parrada buhdamus 10 dahlderus pee-fuhtija. Saimneeks pateildams eebahsch to naudu kabbata un fakka, la winsch tif tad to saldata familiju wehl us preefch warreschoht patureht kohrteli, kad generalis eepreelfch wehl ohtrus 10 dahlderus eemalkaschoht; us to fullainis atfakka, la tam deht lai faimneeks pats winnam lihds eijoht pee generala un pats lai tam to fakkoht, jo winsch man-nijis, la generalis preefch tahs saldata familijas wissu labbu gribboht darriht. Generala preefch faimneeks sawu zeetsirdbu gribb aibildinah ar to, la newarreht zittadi darriht, jo effoht slifti un gruhti laiki, leelas nodohschanas jamalsa u. t. pr. un genera la apmeerinadamu wallodu nemas nepeen-mm. Generals tam fakka, la winsch pats agrak saldats buhdams, gan finnaschoht, la tad eijoht, kad us farru jataisahs un tadeht tam newaijagoht zeetam buht prett zitteem; bet faimneeks atbild, la winsch neloseninnoht pahr saldatu buhschana un ta isschirrah. Bet las warr aprakstiht winna brihnoschanohs, kad pebz pahri deenahm dabbuja newis tohs gaiditus 10 dahlderus, bet tahdu pawehleschanu, la faimneekam bes kahdas kaweschanas ja-eijoht us rekruschu kom-missioni (jo tas wehl nebij pilnus 29 gaddus wezg). Tur aishnahkuschi to tuhlin eelissa wesminneelu sal-datu pulka un — tam waijaga taggad deeneht. La irr ta peenahkama un ihsta strahpe par wiana bes-kaunigu zeetsirdbu.

No Stettines raksta, la tur no 2tra Juni lihds 13tam ar kolera-sehrgu eeßrguschi 265 zilweli, no luxrem 149 mirruschi, wesseli palikkuschi 13 un wehl ahrsteschana palikkuschi 104 zilweli. Polizeja pahr to gahda ruhpigi, la mahju faimneeki lai wissu to darra, las wesselibai warr buht par labbu un las us to derr, slimmibü aissargaht.

No Amburgas raksta, la tur no Deenwidd-Amerikas, is Lima pilsfehtas tahda finna nahkuse, la Spaneschu farra-luggu flotte, kreeti sadraggata, 10ta Mai deenä no Peruaneeschu obstahm aishah-juse un ar to nu winnu blokade effoht atkal heigta.

No Olmizz pilsfehtas Chstreiku walste. Tur nesenn kahds laulatu lauschu pahris swinneja tah-dus svehtkus, kahdus arr gluschi retti peedishwo:tee swinneja dimanta kahdas, kad 75 gaddus nodish-wojuschi laulibä. Grunteels Antons Wisgril ar sawu seewu Mariu tai 26ta Mai 1791 gaddä bij laulati. Wihrs jau 103 un ta seewa 97 gaddus wezzi, par abbeem kohpä teem 200 gaddi. Sinenams, la pehznahkamu teem papilnam lihds zet-tortam augumam.

No Italias naw nesas dauds ko stabstiht, la tif tas, la tur wiss jau gattaws us farru un tad til sihme ween tiks dohta us kaufschanohs, tad jau tuhlin buhs rohbeschahm pahri. Lihds schim Italeeschus noturreja to longresse, - ko gribbeja turreht Parihse un kur Ghstreiku leiseru gribbeja pahrrunnaht, lai par kahdu atlihdsinashanu Veneziu atdohd Italiai. Bet lad Ghstreiku leisers pahr tahdu meera fadereschahu neko negribbeja sinnahf un tadeht patte longresse arr' isnihka, tad nu Italiai wajrs nekahds eemeflis naw zellä un ta warri laträ brihdì ar Ghstreikeem eefahlt kautees. Garibaldis ar sawu wezzako dehlu jau sawas weetäs eestahjuschees un tapat arri kehnisch pats ar abbeem faveem printscheem. Sinnams, la Italias eenaidneeki pa to starpu arr' maifotees ka spehdami: starp karra-wihru regimentehm lohdajoht Ghstreikeeshu draugi, las gribboht saldatus pahrrunnaht, lai behgoht no deenesta un raugoht ar melleem eestahstiht, la Italeeschti tizzoht wissadeem neekeem un melleem, la nu pat effoht apmelloti tee un tee zeenijami un mihioti offizeeri, las bes wissas wainas ar nahvi tikkuschti noteefati u. t. pr. Bet Italias saldati teem par tahdu skubbinashanu un melleem pateizotees ar to, la tohs sanemmoht un karra-teefahm nodohtdoht.

Batlabban — lad lihds scheijen biju rafstijis — man atnahza tahs jaunakahs finnas pahr Italiai, las slann ta: „lad taggad zur Wahz walstu bedribas padohmneku eejaufschanohs karschs starp Ghstreikeescheem un Pruhischeem irr iszehlees, tad arri Italias kehnisch schodeen (Gta Juni) Ghstreikeem farru peeteizis. Kehnisch Wiktors Emanuels pariht dohsees pats pee sawa karra-spehla.“ — Te pat tuhlin klahf telegrafa finna no Sta. Juni tahda: „Italeeschti jau eesprauduschees Venezias dakkä eefschä.“ — Ta tad ta sihwa assinau teesa jau sahku-fehs, — lai Deewos ween dohd, la alkai drihs pa-beigtohs!

No Skottu-semmes raksta pahr sawadu dabbas brihnumu, las pee winneem beest noteekohf un tadeht gan drihs wairs par brihnumu neteekohf turrehts; bet Englande escheem tas wehl effoht gan brihnumis un tee to netizzejuschti pirmak, famehr tas nu arri Birminhamma grafsa walste parahdijeess, un tas irr mellaiss leet us. Aberdihm graffschafte ween no 1862 gadda jau septia reises lihjis un reis arr' nokrittuschti sawadi almini lihds.

No Bukarestes raksta, la Wallak waldischana gribboht karra-pulkus rihloht no tahdeem, las paschi labba prahtä deenesta eestahjabs un prohti til dauds, la innu karra-spehla leelums buhtu 150,000 wihti. — Ka zittas finnas stabsta, tad Englande jau ar meeru, Hohenzollern prinzi apstiprinhahf par Rumanias jeb Wallakins waldischana, bet til ar to finnu, la Turku sultans lai arween paleek par wisswaldineku wiina semmehm. Ka rahdahs, tad tilpat jau schis prinzis paliks gan tur

par walbineeku; jo las jel taggad pahr Rumanias waihadisbahm un buhfchanahm ruhpesees, lad zittahm Giropas waldischanahm pahschahm darba deesgan ar tahm leelahm sajufschahanahm Wahzemimé? Lad tikkai sultans winnu apstiprinhahs, tad jau buhs labbi; bet dsird, la tas, prohti sultans, effoht pats leelaais prettineeks.

No Greeku-semmes. Jaunam kehninam Georgim ar faveem nellaufgeem un rupjeem Greekeem tahds krusfs un tahdas behdas, la pats wairs nessin, kur greestees. Nefenn kahdu deenu winsch faaizinajis to zittu walstu fuhtitus ministerus pee fewis kohpä, teem wissas sawas behdas isstahstijis un no teem luhdjees padohmu. Ko nu tee ministeri atbildejuschti kehninam, las naw sinnams.

No Konstantinopoles raksta, la Turku kare-pulki fataisotees Dohnawas semmes apsehdeht. Trihs leelas armijas jau effoht us farru gattawas isrihlotas un 60 bataljoni tahm wehl teekoht peelitti. No Egipites effoht peenahkuschi 8000 wihti un wehl tilpat dauds no turrenes nahlschoht. Egipites wize-kehnisch pats tohs usturrefchoht. Omer Pascha effoht eezelts par augstako karra-spehla komandeeri un tas tadeht drihs aiseefchoht us Rustschuku. Laikam sultanam bail, la Dohnawas walstes wianam neutraujahs.

Jannakahs un telegrafa finnas.

No Londones. Amerikas fabeedrotu walstu presidente isfluddinajis, la Fehneeschus innu walstis nebuhs zeest. Diwi innu waddoni jau fanemti zeet' un innu karra-erohtschti nokihlati; bes tam wehl 400 zitti Fehneeschti sawangoti. Oschefferson Dahwi Oktobera mehnesi buh schoht teesahf.

No Wahzsemmes. Pruhschu eenaidneeki no sawahm semmehm aiseedami, dselu-zellus un tiltus famaita. Bet Pruhschti wissu to jau papreelsch skaidri finnadam, tahdas leetas wedd lihds, la wissu skahdi us ohrahm rohlahm atkal fataifa.

No Bukarestes. Firsts Kahrlii I. ar 60,000 karra-wihrem irr aissahjis us rohbeschahm, un negribb palaut Omer Pascham ar faveem 80,000 Turleem Dohnawas walstes ee-eet. Preelich sawas iseschanas firsts effoht pafluddinajis, la winsch gan finnoht, kahdahm breefmahm pretti ejohf, bet winsch effoht gattaws sawu döshwibü nodoht par tahm semmehm, so winsch apnechmees aissahweht.

No Berlines 9. Juni (telegr). Kehnisch pa-wehlejis pa wissu semmi noturreht ihpaschu luhschanas deenu ta karra labbad. No karra-lauka naw nekahdas finnas. Bahdenes walsts negribboht Ghstreikeem paklausfyt un Pruhischeem pretti zeltees.

No melleja, to dabbuja.

Franzuschi jau isgahjuschä gaddu simteni istohmajuschti sawadu breefmigu maschihni, ar to tahdeem, kam nahwes-sohds spreests, galwu nozirst. Ar scho breefmigu maschihni tee neschehligi strahdaja

leelajā dumpja laikā, kad tee wissu sawu lehninu familiju isflakteja un nogallinaja dauds, dauds zilwokus, kas dumpineetu waldischanai nepadewahs. Schi maschihne effoht tahda, kam grehzineela galwa appaßchā teek klutschōs eelikta, us lo no augfhas tad tas leelais nasis woi zirris ar johni uskrihtoht wirſū un galwu nozehroht, kas appaßchā sawadā smilchu faste ekrihtoht. Schahds nahwes-ſohda tur wehl taggad effoht.

Londonē fahdai baggatai leelmahtei Tuffaud wahrdā, effoht leela istaba, tur falistas tahdas leetas ween, fahdas paſchā Englandē naw atrohdamas, bet kā wehrā leekamas un apbrihnojamas no zittahm mallahm un seminehm tē sawestas. Schai istaba arri fwescheem brihw ee-eet apſlattitees to rettu krahjumu. Schinni fweschū leetu krahjumā atrohdahs arri weena tahda ſohdama maschihne, kā nupat peeminnejam un prohti, patte ta ihstena, kas taīs leelös dumpja laikos dauds leelus wihrus nobendejuſe.

Nefenn fahdam Parijses kundsinam Londonē to istabu zaurstaigajoht, enahza prahā, paprohweht, kā tad effoht pee ſirds, kad galwu eelekoht tai dohbumā tur appaßchā un tad ſlattotees us to breeſmigo dunzi augſchā, kas zittureis nelaimiga lehnina un lehninaenes galwas nozirtis.

Wisch flusſinam peegahja maschinai ſlaht, nowilka to wirſeu dalku no tahs galwas-kaſtes nohſt, eebahſa ſawu galwu tur eeffchā un to wirſpuffi atkal uſlaida wirſū, tā, ka winna galwa nu bij kā klutschōs zeet' eelikta. Wisch dohmaja, ka wiſch ſawu galwu tilpat weegli no ta ſpohſta dabbuſchoht ahrā, kā to eelizzis — bet ar to wiſch peelrah-pahs. Kad galwa weenreis tur eeffchā, tad tai ja-paleek til ilgi, kamehr nahwes cerohžis no augfhas tai kriht wirſū, — maschihna johlus neproht. Tur appaßchā peetaſihts fleppenās ahlis, jeb ſeddere, kas abbus balkus tuhlin ſawelk kohpā, kad tee kohpā teek ſalikti un ſcho ſedderi bende ween ſinn attaſiht.

Kad Parijses jaunſundſinach fahdas peezas minutes bij gullejis un zittu neko neredſejis, ka til to kliju kasti appaßchā, tur nozirstai galwai ja-eetriht, tad prohweja to wirſeu balki atkal nozelt, lai warretu tahlaſ pa to leelo istabu ſtaigaht un wiſſu zittu arr apſlattitees. Wisch tē tā gulleدام bij isdohmajis, zik brangi wiſch Parijses trakteerōs pee weesu galdeem warrefchoht isleelitees, ka winna galwa bijuse tai paſchā maschihna, kas Franzuſchu lehnina Ludwiga ta XVI. galwu norahwuse. Bet tē wiſch ſawu rehkenu — kā mehd̄ ſazjih — weens pats bij taisijs bes mahjas ſaimneela ſianas! Balkis nelahwahs wiſ fewi nozelt. Nu wiſch arr' atminnejahs par to ſedderi, pahr fo agraf arri bij dsirdejis un fahla pebz tahs grahbstiht, bet drihs tam zittas dohmas eefchahwahs, kas tam nahwes-fweedrus dſinna pa mallu mallahm. Wisch eedohmaja, ka tā grahbstidams warroht aiftikt to ſedderi, zaur fo tam zirrim no augfhas jakriht us winna

fakla. Tā tad wiſch buhtu pats ſewi nokahwiſ, bes ka to gribbejis. Tadeht nu isdohmaja, ka neſas zits ne-effoht darrams, ka jakleeds pebz palihga. To wiſch nu darrija, bet til par labbu laiku kahdi kas tāpat kā wiſch, bij atnahkuſchi ſlattitees, us to weetu atnahza. „Ko tas jaunais kungs tur tā bkaufahs?“ tā fahds peenahzejs jautaja. Ohtrs atteiza: „Ah, es jau ſaprohtu: Tuffand gaſpaſcha, lam wiſs tē peederr, to ehrmu ſaweeem weefeeem par patiſchanu irr eetaiſiſe, gribbedama israhdiht, kā tas ihſti irr ar to nahwes-maschihnu un tadeht arr' rikti Franzuſiſ irr derrejuſe, kas lai to ſumedinu tē ſpehle.“ „Glahbjeet! glahbjeet!“ tā ſawangohts Franzuſis ſleedſa.

„Pareiſi, pareiſi, jaunais draugs!“ tā tee Englandeeschi atteiza ſmeedamees, „itt brangi juhs ſaproht ſawu ſtikki ſpehleht! brawo!

„Kas tad tē rehſams un dſredams?“ tā zitti weesi jautaja un labs pulks ſpeedahs atkal ſlaht.

„Las jaunais zilwels tē israhda ſumedinu ſtikki tā, ka tas jaturr par ihſtu pateeſibū.“

„Mihhi fungi, Deewa deh kuh ſuhdu, atſwab-binajat mannu kafku!“ tā Parijsneeks luhsdu jau ar wahjaku balſi. „Bet no Deewa puſſes leezeet wehrā, ka to rikti ſedderi uſmellejat! — Glahbjeet! glahbjeet!“

„Brawo! brawo! tā ſleedſa pretti rohkas plauſchkinadami tee Englandeeschi, kas arween wehl dohmaja, ka tas pateeſi ſumediya effoht, fo tas jaunais Franzuſis tē israhda.

Pehdigi tak gaddijahs weens no teem uſraugeem arri tē, kas tuhlin praffija, fahdus johlus tē dſen-noht?

Parijsneeks ahtri ſaprattha, ka nu effoht peenahžis wihrs, kas warroht winnam palihdſeht un zik ween engliſki prasdams, tas ſtahtſija, us fahdu wiſſi ſchinni likſta tizzis un uſraugs to atkal iſſkaidroja teem zittem fanahkuſcheem; bet tee wiſſi wehl negribbeja wehleht to zeetumneelu wallā laift, — faut gan tas ſleedſa un gribbeja azzu-mirkli wallā tilt.

„Mihkais kungs,“ tā taggad tas uſraugs ſazzija, „weens no ſcheem weefeeem aigahja pebz ſawas gaſpaſcha, lam arr' ſcho ehrmu waijag' redſeht. Tadeht pažeefchatees, kamehr ta dahma atnahk, Pahri minutes ilgak jau neko neistaifa.“

„Bet es neween u paſchu ſekundi ilgak negribbu tē paſlikt,“ tā Parijsneeks ſleedſa itt pitks.

Patlabban arr' ta dahma ar ſawu fungu peenahža un muhsu Parijsneeks til ſleedſa: „Glahbeet! glahbeet! man jau peetriukſt elpas!“

Un pateeſi tas arr' apgihba tā, ka tee johku-dſinnejai paſchi atſinna, ka ilgaki newarroht ar to neelotees. Wisch tilka no maschihnas iſnemts un ar leelahm puhehm til fo atkal atdiſhwinabts.

Woi Franzuſis ar ſcho nodiſhwotu notiſtumu Parijsse leelijahs woi ne, — to neſinnaem wiſ. R.

Pehteris un Tschaukste.

Pehteris. Sakkli, Tschaukste, woi tu ko slaidrak vſirdejis par to gudro dahmu, kas winna neddelä apkahrt staigajuse pa bohdehm, us sawadu ehrmigu wiſsi bohdneekus peekrahpdama?

Tschaukste. Kä nu to nedſirdeju! Un ja tu to wehl itt labbi nesinni, tad tew to iſſlaidroschutä: Kahda labbi brangi iſgehrbusheſs gaspascha eeet bohdē un teiz, fa winna effoht taggad atnessufe tahs 20 kapeikas, fo aſwakkar parradā palikkuse, to un to pirkdama. Bohdes-kungs, lai gan til labga newarr atminneht, fa kahda dahma parradā palikkuse, tomehr dohma, fa ſchinni laikā, tad ſihka nauba pasuddufe, tas itt weegli warreja notift un pateikdams tahs 20 kapeikas ſanehmis. Bet nu dahma tuhlin greesch ſawu wallodu oħtradi un ſafka: "Buhfeet til labbi un atdoħfeet man mannu rubli, fo par taħm 20 kapeikahm jums kihlam atħlaħju." Kohpmannis nu gan atvehra azzis plattakas, bet — fo warreja darriħt! — tad 20 kapeikas ſanehmis, tad waijadseja rubli atdoħt, zittadi jau parahditohs, fa wiſch ſliks ſaimnekk ſawā mahjā, kas pats nesinn, fo darra. — Wiss tas wehl buħtu palizzis kluff, bet drihs kohpmanni zits zittam ſcho stilki stahstoħt dabbuja finnaħt, fa tapatta goħdigħa dahma jau dauds zittas weetħas arri us taħdu paſchu wiſsi rublus ſwejjuſe un prohti — ar wiltu. Sinnams, fa no ta brihscha, famehr tas wiſseem ſinnams tizzis, tai dahmai ū ū ammata bij janoleek pee mallas.

Pehteris. Nu redsi, fa eet; laikam bleħschu wiħreſcheem ūluntes jau fahf peetrubħt, tad feewiſch-kaſ ūemmahs teem eet palihgħa un rahaħiħt, fa winnas arr pee ſcha bleħschu ammata ne-effoht dumjas.

Tschaukste. Tu sakkli, „feewiſchkaſ“, itt fa wiſſas feewiſchkaſ apſiħmedams. Sargees, Petruſchka, fa tu par ſcho wahrdu ne-ekeezees ſliktā d'serrama-naudā! Seeweħschu kahrta tħapta goħdajama, fa wiħreſchhu kahrta, un ſeeweħschu kahrta naw pee ta wainiga, tad zittas no winnaha neżekku staiga, tħapta fa wiħreſchi naw wainigi, tad dauds zitti no winneem us taunu mu darbu ween doħħabs.

Pehteris. Ta jau wiś nebju doħmajis, braħi, fa tew manni wahrdi israhdi jahs. Sinnu arr, fa dauds ſeewiſchkaħm tas goħda tħikkums, fa taħs wiħrus gribbedamas uwarreħt, gan nekaħħahs ar duħ-reħm, bet raud un raud til ilgi, famehr wiħram jaħarr, fa ſewwa gribb.

Tschaukste. Nu ja, tad tu to arr par warras-darbu uſflatti, fur affaras teek raudatas klaht, — tad es nesinnu, fo tur klaht fazzih. Un iħxi fazzih, fo paħr to wiſſu dauds runnaħt, kas wiſſeem ſinnama leeta. — Pagg', teiz jel man, kas tad tew aſwakkar bij par striħdi ar tawu paſchu ſewu, tad tur pee fahls tilta abbi runnaħat un tu reiſ nitni noſplahwees? Lailam ſewwa aktal bij noſplahwees, apkweħpinataſ renges, no fa tew weh-

meens uſnajzis, woi ſkahbu peenu ar tarkaneem, kuru ſahja tew riħxle eekchrufsehs?

Pehteris. Ak ja, teiſſchu tew to stilki tuhlin. Seewa man prassija naudu preeħschi milteem, rauga un meddus. Kad nu gribbeju finnaħt, fo winna ar to wiſſu darrisħoħt, tad ta man atteiža, fa wajjagoħt to wiſſu preeħschi salwes, ar fo maſajam Miekkelisħam farrus d'siħt. Nu tu warri ſapraſt, fa ſapiħku par taħdu wezzu babbu tħikkum, fo arr, pee manna behrna gribbeja isdarriħt. Es atteiżui fa mans behrns naw neħaħd s'iwen s, kam farri meesā; un kad tee teefħam buħtu, tad laikam tħapta ar pluħħanu buħtu ja-ispluħ, fa zuhkai.

Tschaukste. Nu, tas jau wezzu wezzais likkums, pee ſemneekem un peedascheem puſſloħha leħżejjem birgereem. Taħm behrnu-faneħmejahm wezzimah-teħm us ſemmehm jau tas likkums, fa peħz kahdeem pahri meħnescheem — wezzā laikā! — ja-eet tam behrnam farrus peħrt (newis d'siħt), fa taħs ſafka. Un ja pilnigi wiſſus gribboħt isdiħt, tad tas ja-darroħt triħs reiſes.

Pehteris. Ta jau manna arr gribbeja. Weenureis jau hijuse bes mannas finnaas ar to behrnu pirti un to mohzijsu peħz wezzas mahnu-tizzibas likkumeem. Toreis es newarreju ſapraſt, tad waħkarā pahrgħijs, behrnu atraddu peetwiħluſchū un nowahrdsinatu gułtinā un man jau bij bail, fa tam kahda ſlimmiba u sgħażju. Bet ſewwa manni meeरinaja fazzidama, fa behrnam itt nekas nekaħħoħt un fa no riħta tas buħsħoħt pilnam aktal wessels. Winni ta warreja runnaħt, tad finnajja, fo bij darriju, bet nu pa kibbeli nebij naudas. Lai Deewi manni paſarga, fa es taħdu neprahħibu pee ſawa behrna pakautu!

Tschaukste. Ta jau tew fazziju: tas pee wiſſeem neapgaismoteem lautinejem irr zeets likkums, behrnejem farrus d'siħt. Kad to nedarroħt, tad behrni effoħt nemeerigi, dabbujoħt iſsittumus, augonius, ir wehl zittas faiṭes un dasħħam paleekloħt gluši wahlas azzis. Kad nu gribb finnaħt, kur tad teem maseem behrnejem tee farri gaddahs, tad taħs tew atbild ta: tas nahkoħt jaur to, fa maħtees us gruh-taħm kahjehm buħħamas, eħdoħħ dauds zuħku gal-kaſ. Saproħti nu to gudribu? Ge-ebħħas leetax warr eespravħees behrna aħħa! Kapeħz tad ne mah-tei paſħħi? Soħxi arr eħo ar wiſſu aħdu, tad jau waijadsetu soħsu ħpalwas un spahrnus arr d'siħt. Man jau arr ta kibbele bij pee manna Jahnischha, fo maħte ar warru gribbeja speest us mohku-benka. Es zittureiſ farra-deenestā ar ſawu pulku diwus gad-dus no weetas fastahweju Saratowas gubernijā, fur neween Kreewi, bet ir zittu tautu kolonijas at-roħħabs un tur pa wiſſu to laiku nemas netiħu redsejji, fa jaun'peed simmū Scheem woi arri leelakeem behrnejem farrus d'senn. Tadeħlx tad ſewwa man gribbeja uſteep, lai es pakaujoħt Jahnischham farrus d'siħt, nogħju pee ſawa paſiħstama doktera funga un luħ-dsu, lai man tak iſſlaidro, woi taħda farrud ſiħħa-

na pee behrneem teesham waijadiga? Dokteris pa-
finedamees tuhlin jautaja: woi mans dehls effoht
siwens, ka tam farri? Pebz tad mihligi man is-
stahlija un isslaidroja, ka zaur to raugu un meddu,
ar ko tik neleetigi filtuma behrneem ahdu eerihwejoh,
tur gaddotees tahdi flabbargi, kas ka swihnas aschi
no ahdas wirsus atlezzoht, un tas effoht wiss, ko
tahdi mulki par farreem noturroht; jo no paschas
ahdas nekas nenahkoht ahrā un newarroht nahlt;
bet zaur tahdu ahdas rihwefchanu un nerroschanu
gan warroht tahdu zittu nelaimi behrnam fataisht
un ihpaschi seemas laikā to ta fasaldeht, ka tam
drihs wairs nekahda filtuma nedj aufstuma newaijaga.

Pehteris. To gan warr dohmaht,zik nabbaga
behrnini neween zaur scho, bet wehl zaur dauds zit-
teem mahnu-tizzibas likumeem gallu dabbu, ko ne-
dabbutu wis, ja wezzaleem druszin tihrafas smadse-
nes buhru galvā, tahdās leetās, ko paschi nefajehds,
padohmu prassht pee dokteri woi mahzitaja. Bet,
pee winneem jau wehl paleek spehkā tas liklums:
dokteri mas ko prohtoht no slimmibū ahrsteschanas,
wian, ko arri prohtoht, ahrstejoh gauscham ilgi,
lai wianeem un apteekereem papilnam teekohf mafkā.
Ta un ta seewina woi tas un tas wahrdotais lab-
baki sinnohf ahrsteht, un kas tad mirstoht, tam jau
no Deewa nolisits mirt, preefsch nahwes nekahda
sahle ne-effoht auguse.

Tschaukste. Ta nelaime, ka nemahziti zilweki
wairal peekerraabs wiltneekeem neka prahligeem ahr-
steem, naw netik ween pee mums redsama un juh-
tama, bet tapat darra zittās semmes arr' semneeki
un wissi tahdi lautni, kas til to ween spehj ee-
raudisht un tizzeht, kur teem deggungs atdurraabs un
kas wissi teesa pebz ta mehra, ka tee to spehj ee-
raudisht. Al zik behrni un ir leeli zilweki ik gaddos
bes laika aiseet kappā zaur to ween, ka pee laika
slimmibū neparahdiya prahligeem ahrsteem. Zik dauds
wezzaki paschi sawu behrnu tihfchee sleplawas pa-
likusch! Bet to jau ne-eeteisht tahdeem, kas zeeti
to ween tizz, ka neweens newarroht nomirt, ja
Deews tam naw to spreidis; un ja jau Deews to
spreidis, tad nekahda ahrsteschana wairs nederroht.

Pehteris. Labba gan ta tizziba, us Deewu
pautees, bet ar to tak newarr sawu neprahribu ahs-
bildenabt. Tad jau es woi tu, warretum tihfchi
kwehloschā krahni lehkt eekschā un fazziht: ja Deews
to naw spreidis, tad nefadegschu, bet ja Deews to
pahr man nospreidis, tad fadegschu, kaut ir esera
dibbenā gusledams.

Wissustiziga firds.

Dauds scheljohabs un furnohf galwu kasso,
ka pafaul's nemas wairs miblibas
Ne ustizzibas effoht; tee japrassa:
Wai jums wairs newaid mihtas mahmias?
Wai mihtu mahti juhs jau aismirfuschi,
To ustizzigu firdi, pee ka duffejat,
To skepsi, kurrā mihtsi sehdejuschi,
Kad pafaul's ruhpes wis nepasinnat?

Zel usflattat to mahti faldahm schaufnahm,
Kas behrinu us rohlabm mibli nef:
Tik ilgi flannehs pafaul's mihib's jaufnahm,
Zik ilgi lahda mabtes-firds wehl noyukstehs.
Al mahtes-firds, tu mihestibas alka,
Tu debbeskiga, svehta weetina,
Kaut nihd gan pafaul'e neganta, trakka,
Geffch tewim fluffam fakao mibliba!

Tik behrinu dshwibā tu dshwoht warri,
Tik wian na preekti tevi preezina,
Tik wian na behdas leek tew fahpeht arri,
Par fewi paschu tu wis nebehda.
Kaut famohzita, hadurta, faschausta,
Wehl ruhpas fahpes mihib's dedsigi,
No behrna vafta besdeewigi lausta,
Pat luhstoht tu wehl wianu noswehti!

Tadeht, ja gruhtas raiases firds jums ehdabs,
Ja paschu nedarbs kahds juhs spesich ir gruhts,
Ta noraudatu waigu tahdās behdās
Speschat pee mahtes ustizzamas fruhts.
Ja mahti jums no pafaul's noschäkrusi,
Ja weeni paschi flaukat affaras,
Ta tizzat: wianas firds, kaut nomirruji,
Wehl mihligi pee behrna lawejahs!

D. S.-b.

Par sunu.

Atgahdinajamees, zit gruhta leeta irr, baddu zeest, un usflubbinati gan zaur Mahjas weest, gan zaur zittahm awischu lappinahm; bet ihpaschi arri wehl pemannnedami tohs Pestitaja wahrdus: Ja kas Wianas wahrdā tikkai mastu aufsta uhdens tam istwihluschan pafueeds, tam jau tas teet atlidsinahs. Matt. 10, 42. — 25, 40. —	
Marcus 9, 41. Ebr. 6, 10. Luk. 6, 36 un 38. u. f. pr. arri Allasch draudses beedri no sawa labba prahfa to Deewa swehkitu masuminu pee tahm mihestibas dahwanahm preefsch teem Pinnu-semes badda zeetejeem peilliuschi. Bon Blankenhagen fungis devis . . . . . 5 rub. — tap.	
M. Kuplin . . . . . 2 " — "	
pawahs Kalnin, lasals Linde, stahrasis Kannep, muhneels Kannep, Andsch Kal- nin, Th. Steingötter fungis un J. Meyer, fatris. par 1 rub. . . . . 7 " — "	
Meschedam . . . . . — " 70 "	
Dahrsneeks, J. Gailin, melders Grünberg, J. Kaulin, Swirgsde, Weltin, Parpali, Eische fungis, R. Branke, Tiele, J. Kruh- min un Kutscher, fatris par 50 kap f. 6 " — "	
J. Kalnin, M. Awohtin, Jurre Sinde, Christine, Maija Salpeter, Peter Kalnin, un Grigorius pa 25 kap. f. . . . . 1 " 75 "	
Jaundjem 40, Intenwezz 30 . . . . . — " 70 "	
8 beedri par 15 . . . . . 1 " 20 "	
8 " 10 . . . . . — " 80 "	
4 " 5 . . . . . — " 20 "	
Leitberg fungis . . . . . — " 50 "	
par 4 beedreem wehl . . . . . — " 15 "	

Kohpā 26 " — "

Deews lai svehti to tizziga, ka arri to kas baikojahs,
ka winna dohts graffis pasuddis buhfcheht un lai eclarfe,
ka neweens no tahda mihestibas-barba nearautobs.

Salafftais M. Kuplin.

Preefsch teem Pinnu-semes truhkumu zeefdameem mi-
hestibas dahwanas mums pefuhfija: Allasch draudse
26 rub., J. S. 1 rub., P. L. 1 rub., J. S. 1 rub.,
J. D. P. 5 rub., J. B. 3 r., — pawissam 78 rub. 25 kap. f.
Mahj. w. apghd.

